

Warszawa, dnia 3 lutego 2022 r.

Dr hab. Jacek Jastrzębski, LL.M. (Berkeley)
Profesor Uniwersytetu Warszawskiego
Katedra Prawa Cywilnego
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Warszawski
jacek.jastrzebski@uw.edu.pl

Recenzja w postępowaniu habilitacyjnym
Doktora Michała Mariańskiego

Niniejsza recenzja w postępowaniu habilitacyjnym doktora Michała Mariańskiego sporządzana jest w związku z uchwałą nr 48/21/RD Rady Naukowej Dyscypliny nauki prawne Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie z dnia 18 listopada 2021 r. i na podstawie umowy o dzieło nr 43/24.000.001/2021 na recenzję, zawartej w dniu 6 grudnia 2021 r. między Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie a recenzentem („Umowa”).

Ocena osiągnięcia i dorobku Habilitanta sformułowane w niniejszej recenzji dokonane zostały na podstawie informacji i materiałów przekazanych przez Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, w tym wniosku habilitacyjnego dra Michała Mariańskiego wraz z załącznikami (w tym autoreferatem oraz wykazem osiągnięć).

Struktura i zakres recenzji zostały określone zgodnie z Umową, a termin na sporządzenie recenzji upływa z dniem 4 lutego 2022 r.

1. Podstawowe informacje o Habilitancie

- (a) Data uzyskania stopnia doktora oraz nazwa jednostki organizacyjnej, w której był ten stopień nadany

12 czerwca 2013 r., Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

- (b) Informacja czy Habilitant ubiegał się uprzednio o nadanie stopnia doktora habilitowanego

Z wniosku nie wynika, jakoby Habilitant ubiegał się uprzednio o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

- (c) Przebieg pracy naukowo-zawodowej (miejsce pracy, zajmowane stanowiska)

2009-2013: doktorant w Katedrze Prawa Finansowego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińskiego-Mazurskiego w Olsztynie („WPiA UWM”)

2013-2014: asystent w Katedrze Prawa Finansowego WPiA UWM

2014-2019: adiunkt w Katedrze Prawa Finansowego WPiA UWM

Od 2020 r.: adiunkt w Katedrze Prawa Finansowego i Prawa Podatkowego WPiA UWM

2. Informacje o obowiązujących przepisach, w tym kryteriach oceny

Postępowanie habilitacyjne Habilitanta zostało, zgodnie z Umową, wszczęte w dniu 11 maja 2021 r.

Zgodnie z art. 219 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym („PSW”), stopień doktora habilitowanego nadaje się osobie, która:

- 1) posiada stopień doktora;
- 2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, w tym co najmniej:
 - a) 1 monografię naukową wydaną przez wydawnictwo, które w roku opublikowania monografii w ostatecznej formie było ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. a PSW, lub
 - b) 1 cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych opublikowanych w czasopiśmie naukowych lub w recenzowanych materiałach z konferencji międzynarodowych, które w roku opublikowania artykułu w ostatecznej formie były ujęte w wykazie sporządzonym zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 267 ust. 2 pkt 2 lit. b PSW, lub
 - c) 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne;
- 3) wykazuje się istotną aktywnością naukową albo artystyczną realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej.

W swoim wniosku habilitacyjnym doktor Michał Mariański jako podstawowe osiągnięcie naukowe w rozumieniu art. 219 ust. 1 pkt 2a PSW wskazał monografię pt. Problematyka regulacji rynku finansowego w ujęciu transgranicznym. Analiza na przykładzie prawa polskiego i prawa francuskiego, wydaną nakładem Wydawnictwa Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie w 2020 r.

Mając to na uwadze, do oceny wniosku zastosowanie znajdują art. 219 ust. 1 pkt 1, pkt 2a oraz pkt 3 PSW.

3. Informacje o ocenianych osiągnięciach naukowych, w tym:

- (a) Tytuł osiągnięcia naukowego stanowiącego podstawę ubiegania się w aktualnym postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego

Problematyka regulacji rynku finansowego w ujęciu transgranicznym. Analiza na przykładzie prawa polskiego i prawa francuskiego, Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Olsztyn 2020

(b) Dane naukometryczne (na datę sporządzenia wniosku, wg treści wniosku)

Liczba cytowań w systemie Google Scholar Citations: 31 (w tym 28 od 2016 r.)

Liczba autocytań: 11

Indeks Hirscha wg raportu systemu Google Scholar Citations: 3 (w tym od 2016 r.: 2)

Liczba punktów MNiSW odpowiadająca publikacjom wskazanym we wniosku wg bazy danych Expertus Biblioteki Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie: 951

Brak informacji nt. wskaźnika Impact Factor

(c) Informacja o liczbie publikacji naukowych, monografii, rozdziałów w monografiach autorstwa lub współautorstwa Habilitanta, z podaniem również informacji po uzyskaniu ostatniego awansu naukowego

Zgodnie z treścią wniosku Habilitant jest autorem lub współautorem:

- 3 monografii, z który jedna stanowi, jak rozumiem, publikacyjną wersję rozprawy doktorskiej (Wpływ prawa międzynarodowego na ewolucję koncepcji instrumentu finansowego w wybranych państwach Unii Europejskiej, Olsztyn 2014), a jedna stanowi osiągnięcie wskazane przez Habilitanta jako osiągnięcie w rozumieniu art. 219 ust. 1 pkt 2a PSW (wszystkie opublikowane po uzyskaniu stopnia doktora)
- 33 rozdziałów w monografiach lub wydawnictwach zbiorowych (w tym 28 po uzyskaniu stopnia doktora)
- 26 artykułów (w tym 21 po uzyskaniu stopnia doktora)

(d) Informacja o najważniejszych czasopismach, w których Habilitant publikował swoje prace naukowe

Wśród najważniejszych czasopism, w jakich publikowane były prace, których autorem lub współautorem jest Habilitant, wskazać należy moim zdaniem:

International Environmental Agreements: Politics, Law and Economics (Springer)

Państwo i Prawo (WoltersKluwer)

Przegląd Prawa Handlowego (WoltersKluwer)

- (e) Informacja czy Habilitant odgrywał wiodącą rolę przy powstawaniu współautorskich prac naukowych

Zgodnie z oświadczeniami Habilitanta, jego udział przy powstawaniu współautorskich prac naukowych w większości przypadków odpowiada ułamkowi stanowiącego wynik dzielenia jedności przez liczbę autorów danej publikacji – w przypadku publikacji dwojga autorów jest to więc 50% i odpowiednio mniej przy większej ich liczbie.

Wyjątki dotyczą:

- monografii pt. Przepisy o spółce z ograniczoną odpowiedzialnością (*société à responsabilité limitée*) we francuskim Kodeksie handlowym (*Code de commerce*), Olsztyn 2017 (autorzy: M. Mariański, A. Klimaszewska, K. Warylewska, J.J. Zięty)
- artykułu pt. Principle of reasonable and legitimate expectations in international law as a premise for investments in the energy sector, *International Environmental Agreements: Politics, Law and Economics* 2020, s. 1-17 (autorzy: M. Mariański, M. Krzykowski, J.J. Zięty),
gdzie w przypadku każdej z tych publikacji udział Habilitanta został oznaczony jako 30%.

- (f) Ocena wskazanego przez Habilitanta osiągnięcia naukowego, w tym czy stanowi ono znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej

Jako podstawowe osiągnięcie naukowe w rozumieniu art. 219 ust. 1 pkt 2a PSW Habilitant wskazał monografię pt. Problematyka regulacji rynku finansowego w ujęciu transgranicznym. Analiza na przykładzie prawa polskiego i prawa francuskiego, Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Olsztyn 2020. Recenzentkami wydawniczymi monografii były profesor Anna Zalcewicz i profesor Agnieszka Malarewicz-Jakubów.

1. Ogólna ocena monografii

1.1. Ocena wyboru tematu

Tematyka, której Habilitant poświęcił monografię, niewątpliwie zasługuje na uwagę. Internacjonalizacja obrotu na rynku finansowym, związana m.in. z przemianami technologicznymi i postępującą dematerializacją obrotu, jest zjawiskiem stanowiącym znak naszych czasów. Dodatkowo, może ono istotnie nabrać tempa w związku z utrzymującym się już około 2 lat stanem pandemii, który nie tylko przyspiesza naturalne procesy digitalizacji, ale także zmienia zachowania uczestników rynku, prowadząc do zastąpienia bezpośrednich, fizycznych kontaktów komunikacją zdalną. To z kolei stwarza możliwości daleko idącego „odmiejscowienia” działalności prowadzonej na rynku finansowym. W coraz większym zakresie opiera się ona bowiem na zdalnych kanałach dostępu, kosztem fizycznych placówek i bezpośredniego kontaktu. Upowszechnienie zdalnych kanałów dostępu, zdalnych procesów

sprzedawczych lub usługowych może z kolei istotnie zmniejszać przewagę konkurencyjną lokalnych podmiotów wobec zagranicznych konkurentów i przydawać działalności transgranicznej dodatkowej wagi.

W ramach Unii Europejskiej przemiany te dokonują się w obszarze wspólnego rynku, na którym obowiązują swobody, w tym swoboda świadczenia usług i swoboda działalności gospodarczej, a przepisy określające zasady prowadzenia działalności na rynku finansowym – kształtowane w zasadniczej mierze regulacjami unijnymi – zmierzają do rozgraniczenia kompetencji organów nadzoru finansowego państwa macierzystego i państwa goszczącego, przy czym szczegółowe rozwiązania zależą zarówno od prawnej formy obecności na rynku państwa goszczącego, jak i od przedmiotu prowadzonej działalności.

Podjęcie tych zagadnień w monografii naukowej jest więc, zwłaszcza w obecnej sytuacji rynkowej, niewątpliwie uzasadnione.

1.2. Ocena struktury pracy

Habilitant zdecydował podporządkować monografii strukturze charakterystycznej dla francuskiego naukowego piśmiennictwa prawniczego, tzw. *dissertation juridique*. Model ten zakłada podział pracy na dwie części, według podstawowego kryterium podziału (którym w przypadku tej monografii jest podział na regulację prywatnoprawną i publicznoprawną), z wyodrębnieniem w każdej z tych dwóch części dwóch rozdziałów, wyodrębnionych według kryterium pomocniczego (którym tu jest rozróżnienie regulacji, których zakres zastosowania zdefiniowany jest podmiotowo, oraz takich, które opierają się na kryterium przedmiotowym).

Struktura ta została przez Habilitanta konsekwentnie zrealizowana, a jej wybór i wdrożenie w monografii ocenić można pozytywnie. Niewątpliwie jest to przejawem oryginalności ocenianej monografii, stanowiąc zapewne także wyraz zainteresowania Habilitanta nie tylko francuskim prawem, ale także całą kulturą prawną. Sądzę, że zastosowanie tej struktury w pracy polskojęzycznej może przybliżyć takiej konstrukcji polskim czytelnikom, co ułatwi im odbiór francuskojęzycznych monografii opartych o ten model.

1.3. Ocena metody badawczej

Praca oparta jest na wykorzystaniu metody porównawczej, przy czym Habilitant jako omawiany równolegle z polskim porządkiem prawnym wybrał prawo francuskie. Argumenty przemawiające za takim wyborem Autor przedstawia na s. 14 i 15 monografii, przy czym waga i trafność każdego z nich są zróżnicowane. O ile można się zgodzić z argumentem wskazującym na recepcję francuskich wzorców organizacyjnych na wczesnym etapie tworzenia polskiego rynku kapitałowego po transformacji ustrojowej, o tyle np. argumenty odnoszące się do roli prawa francuskiego w obszarze FinTech wydają się w perspektywie globalnej kontrowersyjne. W każdym razie wybór prawa francuskiego jako drugiego porządku prawnego analizowanego w pracy (poza prawem polskim) można uznać za pozostający

w zakresie przysługującej Autorowi licentia poetica. Wydaje się, że istotne znaczenie miały tu ściśle związki Habilitanta z kręgiem francuskiej kultury prawnej, ale ostatecznie – z punktu widzenia doktryny krajowej – nie jest źle, że doktryna prawa rynku finansowego poddaje badaniom nie tylko standardowo analizowane w tym kontekście prawo angielskojęzycznego kręgu kultury prawnej, ale także nieco mniej popularne (być może także z przyczyn językowych) prawo francuskie. Należy przy tym zauważyć, że Autor uwzględnił w rozprawie imponującą liczbę publikacji francuskojęzycznych i można odnieść wrażenie, że zarówno we francuskim materiale normatywnym, jak i w piśmiennictwie, porusza się bardzo biegle.

Osobną kwestią jest, że czasem aż prosi się o skonfrontowanie spostrzeżeń wynikających z analizy porównawczej prawa francuskiego i polskiego z wnioskami wynikającymi z doktryny światowej. Warto byłoby poczynić w pracy wzmianki wskazujące, że niektórym trendom czy kierunkom myślowym identyfikowanym przez Habilitanta w prawie francuskim (np. zjawisko kontraktualizacji prawa i tłumaczeniu istoty szeregu konstrukcji przez odwołanie do pojęcia umowy) odpowiadają podobne tendencje np. w piśmiennictwie amerykańskim. Nawet jeżeli wpływa to na ocenę oryginalności francuskiej myśli prawniczej w tym zakresie, to z drugiej strony przydaje uniwersalności formułowanym tezom, raczej wzmacniając niż osłabiając ich wymowę, zwłaszcza w kontekście transgranicznym.

1.4. Ocena głównych tez i celów badawczych pracy

Niestety, tak jasnego sformułowania jak struktura pracy oraz jej metoda nie doczekały się główne tezy ani cele badawcze prace. Odnosząc się do kwestii tezy, we wstępie Habilitant zapowiada, że podda weryfikacji „tezę o wielości form regulacji transakcji na ponadnarodowym i transgranicznym rynku finansowym, stanowiących de facto pochodną ewolucji samego rynku, jego organizacji i funkcjonowania” (s. 13). Na tym poziomie ogólności – w szczególności wobec braku przybliżenia o jaką „wielość form” chodzi – teza ta sprawia wrażenie dość oczywistej i o stosunkowo niskiej doniosłości naukowej. Być może Autorowi chodzi np. o zagadnienie związane ze współistnieniem (a także wzajemnym uzupełnianiem się lub konkurowaniem) regulacji prywatnoprawnych i publicznoprawnych, ale to już pozostawione jest domysłem czytelnika. Pytanie o podrzędność lub nadrzędność prawa publicznego i prywatnego w ramach regulacji transgranicznego rynku finansowego Habilitant sygnalizuje na s. 18, przy czym moim zdaniem pytanie o hierarchię regulacji prywatnoprawnej i publicznoprawnej nie jest najbardziej fortunate – z uwagi na odmienną metodę regulacji trudno tu wszak mówić o ściśle pojętej hierarchiczności norm. Pytaniem, które warto byłoby zadać, jest natomiast pytanie o efektywność narzędzi prywatnoprawnych i publicznoprawnych i o zakres ich wykorzystania w celu zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku finansowego – i odpowiedź na tak zadane pytanie niewątpliwie byłaby interesująca. Takie pytanie jest zasygnalizowane na s. 151, ale też bez wniosków.

Niestety, analogicznymi jak tezy i cele mankamentami dotknięte są zawarte w pracy wnioski. Brakuje tu spięcia klamrą pytań, tez lub celów badawczych zdefiniowanych

we wstępie, na które jasną odpowiedź czytelnik znajdowałby w jej podsumowaniu. Trudno wszak za wnioski odpowiadające oczekiwaniom dotyczącym prac habilitacyjnych uznać np. stwierdzenie, że „Transgraniczny oraz ponadnarodowy charakter rynków finansowych, w połączeniu z regulacjami kolizyjnoprawnymi, wymaga bowiem analizy właśnie z takiej ponadnarodowej i transgranicznej perspektywy, gdyż tylko wówczas tezy oraz wnioski sformułowane w pracy będą mogły w pełni odpowiadać wyzwaniom, jakie w dobie dematerializacji obrotu gospodarczego stoją przed ustawodawcą w procesie regulacji rynku finansowego” (zdanie kończące wstęp, s. 20). Trudno z tym zdaniem się nie zgodzić, jednak zainteresowany tytułową tematyką czytelnik ma prawo od monografii habilitacyjnej oczekiwać nieco bardziej sprecyzowanych wniosków.

Za pewne nawiązanie do „tezy” sformułowanej we wstępie stanowić może pojawiający się w zakończeniu postulat szerszego uwzględnienia regulacji prywatnoprawnych (s. 306), co stanowić ma wyraz inspiracji prawem francuskim (s. 313). Pomijam kwestię, czy akurat prawo francuskie może być w skali globalnej uważane za wiodące w zakresie wykorzystania instrumentów prywatnoprawnych dla regulacji rynków finansowych, w każdym razie wydaje się, że główną możliwą do zidentyfikowania tezą stanowiącą myśl przewodnią opracowania i próbę odpowiedzi na zagadnienia zarysowane we wstępie stanowi pogląd, iż dobrej regulacji rynku finansowego w aspekcie transgranicznym służyć może uporządkowanie pojęć podstawowych w płaszczyźnie materialnoprawnej. W tym zakresie przejawia się być może zainteresowanie Habilitanta problematyką kolizyjnoprawnych zagadnień związanych z obrotem instrumentami finansowymi, którą to tematyką Habilitant zajmował się naukowo. Rzeczywiście, jedną z barier ujednoczenia zasad funkcjonowania rynków finansowych w płaszczyźnie międzynarodowej, także europejskiej, jest różnorodność konstrukcji materialnoprawnych, a zdematerializowane papiery wartościowe i instrumenty finansowe są tu dobrym przykładem. Jest to jednak stosunkowo wąski wycinek rynku finansowego. Dlatego rozumiejąc – i nawet podzielając – zainteresowanie Habilitanta tą problematyką można żałować, że teza nie została poparta nieco szerszą analizą funkcjonowania rynku finansowego, nieograniczającą się do obrotu instrumentami finansowymi (tematyka ta dominuje w pracy), a uwzględniającą np. dokonywane transgranicznie transakcje płatnicze, czynności bankowe czy ubezpieczeniowe.

1.5. Ocena zakresu pracy

Powyższe spostrzeżenia dotyczące wyeksponowania w pracy zagadnień związanych z obrotem instrumentami finansowymi wiążą się z pewnymi zastrzeżeniami dotyczącymi zakresu pracy.

Zdefiniowanie zakresu pracy i dokonanie stosownych wyłączeń – oraz ich przekonujące uzasadnienie – stanowi przywilej jej autora. W pracy czytamy jednak: „Pod pojęciem rynku finansowego, w ramach niniejszej pracy, autor będzie rozumieć całokształt stosunków prawnych wykreowanych w szczególności w związku z dokonywaniem transakcji o charakterze finansowym, bankowym, kapitałowym czy

pieniężnym.” (s. 13) i dalej „[...] kluczowe stają się podziały rynku na segment kapitałowy, bankowy, ubezpieczeniowy, inwestycyjny, płatniczy czy pieniężny, co wyznacza ramy dla opisywanej w ramach niniejszej pracy regulacji” (s. 14), przy czym „Autor przez rynek finansowy rozumie tym samym ogół transakcji dokonywanych w ramach wymienionych sektorów bez względu na to, czy zawierane są one przez podmioty rynku regulowanego, czy też podmioty takiego statusu nieposiadające” (s. 14, przyp. nr 4).

Niestety, mimo tak zdefiniowanego zakresu czytelnik nie znajdzie w pracy istotnych rozważań dotyczących np. rynku transgranicznych płatności, kwestii związanych z transgranicznym oferowaniem produktów bankowych czy ubezpieczeniowych. Moim zdaniem to są właśnie zagadnienia, które obecnie zasługiwałyby na szczególną uwagę w obrębie tytułowej problematyki pracy. Habilitant koncentruje się z kolei bardzo mocno na zagadnieniach kolizyjnoprawnych związanych z obrotem instrumentami finansowymi, które – jak już wspomniałem – są interesujące, ale trudno moim zdaniem uznać je za główne aktualnie wyzwanie związane z regulacjami finansowymi mającymi zapewnić bezpieczeństwo i rozwój transgranicznego rynku finansowego. Moim zdaniem takie ograniczenie przedmiotowego zakresu analizowanych w pracy transakcji nie znajduje uzasadnienia, a ponadto Autor nie podjął nawet próby wskazania takiego uzasadnienia (szczętkowego uzasadnienia można próbować dopatrywać się na s. 17: „Autor założył bowiem, że najlepszym przykładem prywatnoprawnej regulacji będzie tzw. regulacja kontraktowa, odwołująca się do wykorzystania instytucji prawa zobowiązań do transakcji zawieranych na rynkach finansowych”, przy czym w praktyce oznacza to transakcje na instrumentach finansowych).

Podobnie, dyskusyjny jest moim zdaniem zabieg prowadzący do ograniczenia rozważań o regulacji publicznoprawnej w ujęciu przedmiotowym do regulacji instytucjonalnej, odwołującej się do struktury organów nadzoru nad rynkiem finansowym (s. 17). Nie mniej ważne od struktury instytucjonalnej nadzoru są jego kompetencje, przydane mu w obszarze prawa publicznego wobec nadzorowanych podmiotów rynku finansowego działających transgranicznie. To w tym obszarze skupia się większość zagadnień, które zasługiwałyby na uwagę w kontekście tytułowej tematyki pracy – przykładowo: jaki jest zakres kompetencji organu nadzorczego państwa goszczącego, czy formuły współpracy między organami państwa goszczącego i państwa macierzystego są wystarczające, czy z działalnością transgraniczną (realizowaną w formule swobody świadczenia usług) nie wiąże się ryzyko tzw. *race to the bottom* w kwestii wymagań licencyjnych i nadzorczych i swoistego arbitrażu regulacyjnego i jak należałoby temu ryzyku przeciwdziałać w świetle swobód wspólnego rynku? To wszystko są pytania, na które próby odpowiedzi spodziewałby się czytelnik zainteresowany tytułową problematyką, lecz niestety ich w monografii nie znajdzie.

W ramach wątków związanych z publicznoprawną regulacją rynku finansowego Habilitant konsekwentnie (np. na s. 307) eksponuje rating (przy czym nie jest jasne, w czym miałyby wyrażać się publicznoprawny charakter tej instytucji) oraz tzw. listy ostrożnościowe, jakich egzemplifikacją miałyby być lista ostrzeżeń publicznych KNF

(którą trudno uznać za główne narzędzie nadzorcze, w szczególności w związku z działalnością transgraniczną).

Zabrakło mi uwzględnienia podstawowych narzędzi nadzorczych, jakie mogą być relewantne w kontekście transgranicznej działalności prowadzonej na rynku finansowym. Sądzę, że z punktu widzenia tytułowej tematyki pracy analiza tych narzędzi nadzorczych i ich skuteczności byłaby bardziej uzasadniona niż np. rozbudowana prezentacja zagadnień związanych z łącznikiem siedziby albo z francuską doktryną grupy spółek, które to zagadnienia trudno moim zdaniem uznać za przynależące do publicznoprawnej regulacji przedsiębiorców funkcjonujących na rynku finansowym; nie są to też zagadnienia dotyczące specyficznie rynku finansowego, lecz raczej ogólnie swobody przedsiębiorczości oraz prawa holdingowego.

1.6. Podsumowanie oceny ogólnej

Podsumowując ogólną ocenę monografii, należy pozytywnie ocenić wybór jej tematu. Na pozytywną ocenę zasługuje także wybór przez Habilitanta oryginalnej, właściwej doktrynie francuskiej, struktury monografii. W ramach oceny wyboru i zastosowania metody prawoporównawczej na podkreślenie wymaga biegłość Habilitanta w poruszaniu się zarówno we francuskim materiale normatywnym, jak i w literaturze, a liczba uwzględnionego piśmiennictwa francuskiego jest imponująca.

Mniej pozytywna jest ocena sposobu sformułowania celów badawczych, które mogły zostać sformułowane w sposób bardziej wyrazisty, umożliwiający w większym stopniu weryfikację ich realizacji, a także zakres zagadnień przeanalizowanych w pracy.

Być może Habilitant wybrał obszary tematyczne, które ze względu na jego zainteresowania lub doświadczenie były mu bliższe i lepiej znane (obróć instrumentami finansowymi, koncepcja instrumentu finansowego, zagadnienia kolizyjnoprawne), niestety efektem tego było pominięcie wątków, które aż proszą się o analizę w monografii o takim tytule. Wypada więc zachęcić Habilitanta, aby w ramach dalszej pracy naukowej poszerzył zakres swoich badań także o te kwestie – mam tu na myśli przede wszystkim zagadnienia związane z nadzorem nad działalnością regulowaną prowadzoną na rynku finansowym transgranicznie, w ramach korzystania ze swobód wspólnego rynku, nie tylko w sektorze kapitałowym, ale także bankowym, ubezpieczeniowym i płatności.

2. Szczegółowa ocena merytoryczna

2.1. Rozdział 1.

Pierwszy z czterech rozdziałów pracy (rozdziały należące do obu jej części opatrzone są numeracją ciągłą) poświęcony jest prywatnoprawnej regulacji podmiotowej. Szkoda, że Habilitant nie zdefiniował krótko, co rozumie pod pojęciem regulacji podmiotowej. Interesujące są natomiast rozważania Autora dotyczące regulacji pośredniej, której oddziaływanie opiera się mechanizmie konkurencji regulacyjnej (s. 24). Zgodzić

należy się także ze spostrzeżeniami wskazującymi na ograniczoną racjonalność wyborów konsumenckich i na związane z tym ryzyko związane z oferowaniem produktów, które w długim okresie negatywnie wpływają na kondycję rynku finansowego lub jego reputację (s. 27-29). Omawiając podejście do konsumenta jako podmiotu regulacji, Habilitant prezentuje w pierwszej kolejności francuską regulację dotyczącą pojęcia konsumenta oraz unormowanie polskie. Należy się zgodzić z Habilitantem, że ryzyka dla konsumenta często wiążą się z „nieadekwatnymi i nieracjonalnymi decyzjami podejmowanymi przez konsumenta czy klienta, które to nie zawsze są efektem racjonalnej analizy dostępnych na rynku danych oraz informacji.” (s. 56). Z tego też powodu uważam, że paradygmat prawa ochrony konsumenta sprowadzający się do nałożenia na przedsiębiorców rozbudowanych obowiązków informacyjnych niekoniecznie prowadzi do ograniczenia tego ryzyka, o ile procesowi temu nie będzie towarzyszyła rosnąca świadomość i wiedza ekonomiczna po stronie konsumentów. Można się także zgodzić z tezą, że fragmentacja przepisów konsumenckich w prawie polskim nie służy pewności prawa w tym obszarze (s. 56), ale trudno jednoznacznie stwierdzić, czy lepiej służy jej dokonywanie oceny statusu konsumenta in casu, w zależności od kontekstu, na które to podejście wskazuje Autor jako właściwe dla prawa francuskiego (s. 54).

Kolejne fragmenty Habilitant trafnie poświęca zagadnieniom transgranicznym związanym z konsumentem, w tym kolizyjnoprawnemu podejściu do pojęcia konsumenta i do ochrony jego interesów w związku ze swobodą wyboru prawa. Wywody są istotne w kontekście tytułowej problematyki pracy i ich umieszczenie w pracy nie nasuwa zastrzeżeń. Wątpliwości budzi natomiast sposób sformułowania niektórych wniosków – np. na s. 78 Habilitant pisze: „[...] ochrona konsumenta jako słabszej strony transakcji na rynku finansowym, ogranicza możliwość regulacji i reglamentacji jego zachowania na rzecz jego ochrony i przyznawania dodatkowych uprawnień”. Sformułowanie to nie jest do końca jasne, ale jeżeli Autorowi chodzi o to, że regulacja konsumencka nie może nakładać na konsumenta ograniczeń, to ujęcie takie może budzić wątpliwości. Wiadomo przecież, że niektóre rodzaje transakcji na rynku finansowego pozostają niedostępne np. dla klientów nieprofesjonalnych, co wynika np. z mniejszej zdolności rozpoznania ryzyka lub mniejszej zdolności absorpcji straty.

2.2. Rozdział 2.

Drugi rozdział pracy dotyczyć ma prywatnoprawnej regulacji przedmiotowej, czyli jak rozumiem odnoszącej się do określonej kategorii umów. Wyodrębnienie tego rozdziału jest spójne z przyjętą przez Habilitanta strukturą i konstrukcją pracy. Jak już wspominałem wcześniej, dyskusyjne jest jednak ograniczenie się w tym zakresie de facto do zagadnień związanych z obrotem instrumentami finansowymi, przy jednoczesnym pominięciu zagadnień prywatnoprawnych specyficznych dla innych kategorii czynności, których praktyczne znaczenie z punktu widzenia np. nieprofesjonalnych uczestników rynku finansowego może być większe (płatności transgraniczne, transgraniczne produkty pożyczkowe – ostatnie lata przyniosły istotny rozwój tych segmentów rynku, co wiąże się też z postępem technologicznym). Moja

ocena przeprowadzonych przez Habilitanta rozważań dotyczących pojęcia instrumentu finansowego, korzyści z kontraktualizacji prawa papierów wartościowych, kwestii obowiązywania zasady numerus clausus papierów wartościowych jest zasadniczo wysoka. Widać, że Autor interesuje się tymi zagadnieniami, są mu one bliskie i bardzo dobrze porusza się w tej problematyce. Wydaje się jednak, że przez to proporcje zagadnień prezentowanych w pracy zostały nieco zniekształcone. Prawo obrotu instrumentami finansowymi całkowicie zdominowało prywatnoprawne regulacje rozumiane przedmiotowo. Być może wpłynęły na to zainteresowania i przygotowanie Habilitanta, który badaniom porównawczym nad koncepcją instrumentu finansowego poświęcił wcześniej swoją rozprawę doktorską, niemniej jednak tak mocne skoncentrowanie się na tej problematyce w monografii habilitacyjnej dotyczącej jednak nieporównanie szerszego tematu uważam za prowadzące do pewnego zaburzenia jej proporcji (zagadnieniom tym poświęcono ok. 70 stron i praktycznie cały jeden z czterech rozdziałów pracy). W efekcie podsumowanie rozdziału drugiego sprowadza się w istocie do wniosków dotyczących ewolucji prawa papierów wartościowych raczej niż regulacji rynku finansowego rozumianego szerzej.

2.3. Rozdział 3.

Rozdział trzeci pracy należy do jej drugiej głównej części, poświęconej regulacji publicznoprawnej i dotyczy regulacji publicznoprawnej w aspekcie podmiotowym, czyli odnoszącym się do przedsiębiorców funkcjonujących na rynku finansowym. Moje zasadnicze wątpliwości w odniesieniu do treści zawartych w tym rozdziale będą następujące kwestie.

Po pierwsze, Autor posługuje się koncepcją „rejestrowego charakteru regulacji” (por. w szczególności s. 156 i nast.), nie wyjaśniając w ogóle istoty tej koncepcji oraz kryjącego się za tym sformułowaniem znaczenia. Autor wskazuje, że „Rolą rejestrów, w tym rejestrów działalności regulowanej, jest dopuszczenie do prowadzenia określonych rodzajów działalności tylko tych przedsiębiorców, którzy spełniają konkretne warunki” (s. 156). To stwierdzenie jest jednak daleko idącym uproszczeniem, nieoddającym złożoności rynku – czym innym jest przecież wpis do rejestru przedsiębiorców KRS, czym innym wpis np. do rejestru pośredników kredytu hipotecznego albo rejestru instytucji pożyczkowych, a jeszcze czym innym uzyskanie zezwolenia na utworzenie banku.

Po drugie, Habilitant nie uwzględnił w żaden sposób właśnie zagadnień dotyczących np. publicznoprawnego obowiązku uzyskania wpisu do rejestru lub uzyskania zezwolenia jako warunków prowadzenia określonej działalności na rynku finansowym, co stanowi istotę zagadnienia, jaka powinna być moim zdaniem uwzględniona w tym rozdziale.

Po trzecie, trudno zrozumieć, dlaczego Habilitant zalicza rating do narzędzi regulacji publicznoprawnej (omawiając go w tym rozdziale), a nadto – dlaczego nad wyraz konsekwentnie kwalifikuje rating jako „quasi-rejestr” (s. 157, s. 159 i nast., „Obecnie rating stanowi jednak specyficzny rejestr”). Pojęcie rejestru posiada w języku prawnym i prawniczym stosunkowo ugruntowane, dobrze zdefiniowane znaczenie, więc

ewentualna próba konstruowania koncepcji „ratingu jako quasi-rejestru” wymagałaby przede wszystkim odniesienia się do tegoż znaczenia oraz piśmiennictwa dotyczącego tych zagadnień.

Uwzględnienie listy ostrzeżeń publicznych jako publicznoprawnego narzędzia oddziaływania na rynek finansowy jest uzasadnione, natomiast powraca tu wątpliwość, dlaczego nie zostały uwzględnione inne, znacznie bardziej podstawowe instrumenty nadzorcze, jak choćby te związane z procesem licencyjnym lub działaniami sankcyjnymi. W efekcie – mimo, że Habilitant dostrzega fundamentalne znaczenie bezpieczeństwa i stabilności finansowej jako podstawy „dla zastosowania wielu instrumentów mogących ułatwić regulację sektora finansowego” (s. 223), to z tych wielu instrumentów wskazuje jedynie „listy ostrożnościowe” oraz kontrolę agencji ratingowych. Aż prosiłoby się tu o uwzględnienie np. kompetencji nadzorczych państwa goszczącego w stosunku do działalności prowadzonej w formie oddziału instytucji kredytowej lub firmy inwestycyjnej.

Następujące w dalszej części rozważania dotyczące łącznika siedziby, w tym uwzględnienie dorobku francuskiej nauki prawa w tym zakresie, są moim zdaniem lepszym fragmentem pracy. Mam tu pewne wątpliwości terminologiczne, w szczególności niejasne jest dla mnie, w jakim rozumieniu Habilitant posługuje się pojęciem „transgranicznego charakteru podmiotów działających na rynku finansowym”, s. 175, lub „spółek transgranicznych”, s. 184 – czy chodzi tu sensu stricto rzeczywiście o podmioty kwalifikowane jako transgraniczne (np. spółka europejska, EZIG), czy też sensu largo o podmioty prowadzące działalność transgraniczną (tak mogłyby wskazywać wypowiedzi przytaczane przez Autora, ale dopiero na s. 194). Treść merytoryczna dotycząca zagadnień kolizyjnych jest interesująca, zwłaszcza w zakresie w jakim Habilitant prezentuje dorobek francuskiego orzecznictwa dotyczącego np. stosowania klauzuli porządku publicznego. Ponownie jednak, wydaje mi się, że przed przejściem do takich ekstraordynaryjnych narzędzi mających służyć „do ochrony krajowego rynku finansowego przed transakcjami, formami płatności czy też instrumentami finansowymi nieznanymi prawu danego państwa” (s. 192) celowe byłoby przeanalizowane całego wachlarza standardowych środków przysługujących np. organom nadzoru finansowego lub organom ochrony konsumentów, zwłaszcza że druga część pracy dotyczy przecież regulacji o charakterze publicznoprawnym. Rozważania dotyczące prawa grup spółek (s. 199 i nast.) i ogólne rozważania dotyczące swobody przedsiębiorczości (s. 207 i nast.) mogłyby stanowić ciekawe uzupełnienie kwestii ściśle regulacyjnych – bez nich mogą jednak rzeczywiście raczej przyczynkiem do refleksji „nad przyszłością europejskiego prawa spółek w ujęciu ponadnarodowym” (jak wskazuje Habilitant na s. 207), niż nad regulacją rynku finansowego.

Mam też wątpliwości związane z objęciem rozważaniami zagadnień związanych z optymalizacją podatkową. Autor wprowadza pojęcie „wehikułu korporacyjnego”, które – jak rozumiem w ślad za nauką francuską – traktuje jako zamienne wobec pojęć „wehikułu podatkowego” oraz „wehikułu kapitałowego” (s. 193, przyp. 4). Rozumiem, że prawo podatkowe jest jednym z obszarów zainteresowań naukowych Habilitanta, jednak wydaje się, że włączanie do monografii także wątku optymalizacji podatkowej,

rajów podatkowych, podmiotów typu offshore itp. (s. 196, 197) – które to kwestie i tak nie mają szans zostać tu kompleksowo omówione – nie było uzasadnione.

2.4. Rozdział 4.

Rozdział czwarty zawiera prezentację ram instytucjonalnych nadzoru nad rynkiem finansowym w ujęciu porównawczym (francusko-polskim), oraz z uwzględnieniem kontekstu europejskiego i międzynarodowego. Szczególnie interesujące dla polskiego czytelnika są w tym zakresie rozważania dotyczące struktury francuskiego nadzoru, w tym struktury właściwych organów AMF i ACPR. Za w pełni zasadne uważam umieszczenie w pracy zagadnień dotyczących nadzoru nad działającymi transgranicznie instytucjami pośredniczącymi – to jest jedno z zagadnień, które moim zdaniem powinny stanowić rdzeń rozważań dotyczących wyzwań, jakie przed regulacjami rynku finansowego stawia jego internacjonalizacja. Problem w tym, że również w tym obszarze uwaga Habilitanta ciąży w kierunku kwestii kolizyjnoprawnych, związanych przede wszystkim z zagadnieniami prawa prywatnego (prawo właściwe dla instrumentów finansowych i stosunków prywatnoprawnych z nimi związanych), a nie z tematyką nadzoru i prawem publicznym. Wracamy więc poniekąd do problematyki, która była ponad miarę szeroko omawiana już w rozdziale 2. pracy. Z kolei wskazany przez Habilitanta punkt styyczny między właściwą regulacją prywatnoprawną a publicznoprawną nasuwa wątpliwości. Na s. 256 Habilitant pisze: „[...] prawo potencjalnie wskazane w ramach umowy rachunku jako właściwe [jak rozumiem, chodzi o klauzulę wyboru prawa, J.J.] nie może być prawem państwa, w którym w momencie zawarcia umowy instytucja pośrednicząca nie ma takiego statusu [jak rozumiem, chodzi o status regulacyjny, czyli publicznoprawny, J.J.]”. Dalej Autor wskazuje, jakoby miało to przesądzić, „jaki jest właściwy krajowy organ nadzoru nad tymi podmiotami” – z przytoczonego fragmentu wydaje się, że jest dokładnie przeciwnie, skoro to publicznoprawny przymiot posiadania statusu podmiotu nadzorowanego w danej jurysdykcji ogranicza zakres możliwego wyboru prawa rządzącego umową.

Interesujące są spostrzeżenia Autora dotyczące kryptowalut, oparte na dokonanym przezeń porównaniu podejścia prawa francuskiego, jak i prawa polskiego. Trzeba się zgodzić z Habilitantem, że rozwój kryptowalut stanowić miał próbę uniknięcia instytucjonalnej regulacji i stworzenia klasy aktywów funkcjonujących niejako poza systemem i bez wsparcia autorytetem pochodzącym od emitentów lub instytucji takich jak państwo, regulatorzy czy banki centralne. Z tego punktu widzenia pytanie, czy państwa (regulatorzy, nadzorcy) powinny stwarzać kryptoaktywom możliwość funkcjonowania w ramach regulowanego i nadzorowanego rynku finansowego, czy też przede wszystkim koncentrować się przeciwdziałaniu nieprawidłowościom związanym z pojawieniem się kryptoaktywów, raczej niż na włączaniu ich w krwioobieg rynku. Osobiście przychyliłbym raczej do drugiego z prezentowanych podejść i w tym zakresie chyba różnimy się nieco z Habilitantem, pozostaje to jednak oczywiście w zakresie normalnej debaty naukowej.

3. Ocena formalna

Praca napisana jest poprawnym językiem, a jej strona warsztatowa i redakcyjna nie nasuwają istotnych zastrzeżeń.

Zdarzają się pojedyncze usterki natury językowej lub redakcyjnej – np. „umówi” zamiast „omówi” (s. 71), „zasadnym staje się analiza” (s. 92), „uzasadniające podobieństwa” (s. 152 – być może w zdaniu brakuje słowa), „rejestrowego charaktery” zamiast „rejestrowego charakteru” (s. 156), „fiansowym” zamiast „finansowym” (s. 259), „interesującym może być fakt” (s. 289), „otwartej bańkowości” zamiast „otwartej bankowości” (s. 296) – co do których trudno jednoznacznie stwierdzić, czy pozostają one w zakresie odpowiedzialności Habilitanta czy wydawcy.

Poza tym zdarzają się przykłady niefortunnnych sformułowań („bardziej optymalna” (s. 80), „kolizyjnoprawny rynek finansowy” (s. 233), „kolizyjnoprawny charakter transakcji” (s. 274), „aby dać wykładnię na tak zarysowany problem” (s. 311, 312), które mogą mieć po części charakter skrótów myślowych. Dyskusyjne jest posługiwanie się pojęciem „mieszanego (tak publiczno-, jak i prywatnoprawnego charakteru” w odniesieniu do działalności (s. 271) – jest to raczej cecha norm, niż działalności prowadzonej na rynku finansowym.

Wypada także zachęcić Habilitanta, aby zrezygnował z posługiwania się słowem „zapis” w odniesieniu do jednostek redakcyjnych aktów normatywnych lub umów międzynarodowych (por. „zapisów art. 26 ust. 2 TFUE” na s. 207, analogicznie na s. 265 w odniesieniu do Konwencji haskiej).

4. Podsumowanie oceny monografii

Podsumowując ocenę monografii stanowiącej osiągnięcie naukowe doktora Michała Mariańskiego należy zatem wskazać, że ocena ta jest niejednolita.

Z jednej strony, monografia ta cechuje się oryginalnością struktury i ujęcia tematu, niewątpliwie stanowi wyraz oryginalnego pomysłu Autora, który – w płaszczyźnie strukturalnej – został konsekwentnie zrealizowany. Podkreślić należy liczbę i bogactwo wykorzystanej w pracy literatury francuskojęzycznej, wyjątkową biegłość Habilitanta w poruszaniu się we francuskojęzycznym obszarze prawnym, a także docenić należy prace włożoną przez Autora w opracowanie porównawczej analizy szeregu zagadnień poruszanych w pracy. Wiele fragmentów w niej zawartych jest interesujących i może stanowić wartościowe źródło wiedzy dla osób zainteresowanych podejściem prawa francuskiego do omawianych w pracy tematów – począwszy od sposobu regulacji prawa konsumenckiego i pojęcia konsumenta, poprzez ewolucję koncepcji papieru wartościowego, kwestie związane z prawem grup spółek, a na strukturze instytucjonalnej nadzoru finansowego i podejściu do kryptoaktywów skończywszy. Te wszystkie aspekty omawianej monografii niewątpliwie należy docenić.

Z drugiej strony, dyskusyjne jest moim zdaniem skoncentrowanie uwagi na kilku aspektach funkcjonowania rynku finansowego, które moim zdaniem niekoniecznie są reprezentatywne jako główne wyzwania stawiane regulacjom finansowym przez internacjonalizację rynku. W mojej ocenie nieproporcjonalnie dużo uwagi poświęcono np. zagadnieniom związanym z obrotem instrumentami finansowymi czy kwestiom czysto korporacyjnym, co nastąpiło, jak się wydaje kosztem pominięcia rozważań dotyczących publicznoprawnych aspektów nadzoru nad rynkiem finansowym (ale nie tylko instytucjonalnym, a np. przez uwzględnienie specyfiki nadzoru nad działalnością transgraniczną, działalnością w formie oddziału itp.), którego to elementu zabrakło mi wyraźnie w II. części pracy. Być może zaważyły na tym wcześniejsze zainteresowania naukowe Habilitanta, jednak pominięcie kwestii nadzorczych w pracy o regulacjach finansowym jest moim zdaniem nieuzasadnione. Niezrozumiałe są też dla mnie wprowadzone przez Habilitanta koncepcje „rejestrowego charakteru regulacji” oraz ratingu jako „quasi-rejestru”.

Ostatecznie, dokonując bilansu i uwzględniając także całokształt dotychczasowej działalności i aktywności naukowej Habilitanta, oryginalną strukturę monografii, a także wartość płynącą z przybliżenia doktrynie polskiej szeregu interesujących aspektów prawa francuskiego w obszarze prawa rynku finansowego, można uznać, że przedstawione przez doktora Michała Mariańskiego może być uznane za znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej. Pozostaje jednak zachęcić Habilitanta, aby w ramach swoich dalszych badań w obszarze regulacji rynku finansowego – zwłaszcza obejmujących aspekt prywatnoprawny – w większym zakresie uwzględniał także kwestie wskazane w powyższym fragmencie recenzji.

- (g) Informacja o spełnieniu przez Habilitanta kryterium dotyczącego wykazania się istotną aktywnością naukową

Habilitant swoją działalność naukową prowadzi na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, gdzie funkcjonuje od roku ukończenia studiów – początkowo jako doktorant, następnie asystent, wreszcie adiunkt. Ogólna aktywność naukowa Habilitanta jest duża, zarówno w zakresie odnoszącym się do publikacji naukowych, jak i pozostałej aktywności naukowej, w tym konferencyjnej.

O aktywności publikacyjnej świadczy stosunkowo duża liczba publikacji naukowych, których jest autorem lub współautorem – zwłaszcza liczba publikacji opublikowanych po uzyskaniu przez Habilitanta stopnia doktora nauk prawnych.

Warto przy tym pozytywnie odnotować, że publikacje naukowe Habilitanta wpisują się w kilka głównych obszarów badawczych, które postanowił on uczynić przedmiotem swoich zainteresowań naukowych – chodzi w szczególności o prawo spółek, prawo podatkowe oraz międzynarodowe (w szczególności kolizyjne) aspekty prawa rynku finansowego. W tych obszarach koncentruje się przeważająca większość publikacji Habilitanta. Charakterystyczne dla dorobku Habilitanta jest – wyraźne też w monografii habilitacyjnej – zainteresowanie prawem francuskim; szereg z jego publikacji porusza zagadnienia w perspektywie prawnoporównawczej, z uwzględnieniem prawa francuskiego.

Na szczególnie pozytywne odnotowanie zasługuje stosunkowo duża liczba publikacji obcojęzycznych – 11 publikacji ukazało się w języku obcym (3 w języku francuskim a 8 w języku angielskim).

Również pozapublikacyjna aktywność Habilitanta jest znaczna. Na uwagę zasługuje w szczególności współpraca Habilitanta z uczelniami innymi niż jego uczelnia macierzysta. Odbył staż naukowy na Uniwersytecie Masaryka w Brnie (Republika Czeska), współpracuje także z Uniwersytetem w Tuluzie oraz Uniwersytetem Gdańskim w związku z funkcjonującą tam Szkołą Prawa Francuskiego, w ramach której prowadzi zajęcia w języku francuskim. Brał udział w szeregu przedsięwzięć (w tym konferencji) organizowanych m.in. przez Uniwersytet Masaryka w Brnie, Uniwersytet Gdański, Uniwersytet w Białymstoku, Uniwersytet SWPS, Uniwersytet Jagielloński oraz Association Henri Capitant des Amis de la Culture Juridique Française.

Uwzględniając liczbę publikacji Habilitanta, jego zaangażowanie w liczne przedsięwzięcia realizowane także z udziałem innych ośrodków akademickich, można stwierdzić, iż Habilitant legitymuje się istotną aktywnością naukową.

(h) Informacja o dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzujących naukę osiągnięciach Habilitanta

Habilitant prowadził szereg zajęć dydaktycznych na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, w tym w szczególności na kierunku prawo. Zajęcia te obejmują zarówno wykłady, jak i ćwiczenia; są wśród nich także zajęcia prowadzone w językach obcych (angielskim i francuskim). W ramach działalności dydaktycznej był również promotorem 46 prac magisterskich, a w dwóch przewodach doktorskich pełnił funkcję promotora pomocniczego.

W celu podnoszenia kwalifikacji dydaktycznych Habilitant ukończył w 2011 r. studia podyplomowe w zakresie kształcenia pedagogicznego.

Na podstawie informacji przedstawionych we wniosku, nie ulega wątpliwości, że Habilitant czynnie uczestniczy w życiu Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, pełniąc również szereg funkcji organizacyjnych – zarówno związanych bezpośrednio z procesem kształcenia (opiekun rocznika, członek komisji programowej, członek komisji ds. kształcenia w językach obcych), jak i np. we współpracy międzynarodową. Pełnił funkcję rzecznika dyscyplinarnego oraz członka Rady Wydziału. Kilkukrotnie otrzymywał nagrody Rektora Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego za działalność naukową lub organizacyjną.

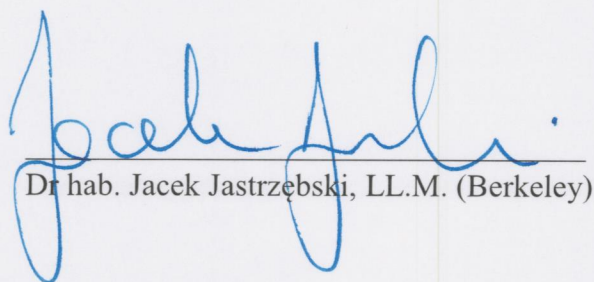
Habilitant legitymuje się również aktywnością, którą można zakwalifikować jako popularyzatorską: chodzi tu w szczególności o prowadzenie wykładów otwartych, zaangażowanie w prace kolegium redakcyjnego kwartalnika informacyjnego Wydziału, udzielanie wywiadów do czasopisma ogólnouniwersyteckiego, czy też prowadzenie zajęć dla aplikantów radcowskich.

4. Wnioski

Podsumowując, na podstawie wniosku doktora Michała Mariańskiego, jego autoreferatu i wykazanych osiągnięć można odnieść wrażenie, że Habilitant w sposób świadomy i przemyślany planuje i realizuje swoją ścieżkę rozwoju naukowego, akademickiego i zawodowego, dbając, aby obejmowała ona elementy związane z aktywnością publikacyjną, współpracą międzynarodową, działalnością dydaktyczną oraz organizacyjną. Jest przy tym blisko związany ze swoją Alma Mater, a w szczególności z macierzystym Wydziałem Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, na którym pracuje naukowo od ukończenia studiów i w którego życie jest wyraźnie zaangażowany. Wszystko to niewątpliwie zasługuje na pozytywną ocenę i stwarza też kontekst dla kompleksowej oceny wniosku doktora Michała Mariańskiego, w tym wskazanego osiągnięcia w rozumieniu art. 219 ust. 1 pkt 2a PSW, tj. monografii.

Jednocześnie, mając także uwadze uwagi zgłoszone w odniesieniu do zakresu monografii, chciałbym zachęcić Habilitanta, aby w ramach dalszej pracy naukowej poszerzył zakres swoich badań także o kwestie wskazane w recenzji (w szczególności zagadnienia związane z nadzorem nad działalnością regulowaną prowadzoną na rynku finansowym transgranicznie, w ramach korzystania ze swobód wspólnego rynku, nie tylko w sektorze kapitałowym, ale także bankowym, ubezpieczeniowym i płatności). Jestem przekonany, że taka analiza dobrze uzupełni też trafnie poruszone przez Habilitanta rozważania związane z konkurencją regulacyjną i dążeniem porządków prawnych do poszukiwania równowagi między atrakcyjnością rynku a jego długoterminowym bezpieczeństwem i stabilnością.

Ostatecznie, uwzględniając powyższe, w tym także zawartą w niniejszej recenzji ocenę monografii wskazanej jako osiągnięcie naukowe w rozumieniu art. 219 ust. 1 pkt 2a PSW, ale również aktywność naukową, dydaktyczną i organizacyjną Habilitanta, uważam, że kandydatura Habilitanta może być uznana za spełniająca kryteria określone w art. 219 ust. 1 PSW.

Dr hab. Jacek Jastrzębski, LL.M. (Berkeley)